

В. МАСТЕРОВА ПИШЕ ОПОВІДАННЯ-РОМАНИ

Я десятки разів бував біля будинку-палацу Григорія Глібова у Чернігові, милуючись його красою. Але так, як показав його Віктор Кошмал, ніколи не бачив: з жовтими листочками в осінній калюжі ніби крилатий корабель пливе з минулого у майбутнє... Отже, вся суть у ракурсі, з якого показав фотомайстер об'єкт. Він нічого не додав, не зрежисерував. Але він зупинив мить у такому важливому місці, де сходяться Поезія і Краса. І все звичне заграло по-іншому, з'явилося відчуття, що ось так ти ВПЕРШЕ бачиш улюблене місце. Мені ці рядки прийшли на думку після прочитання книги оповідань Валентини Мастерової «На тому боці» (Харків: Клуб сімейного дозвілля, 2017). От вона, якщо говорити високими мірками, нічого, здається, нового не відкрила... Так, на тому боці – інше село, не таке, як моє рідне... Хоча я вгадую у цих образах натруджених дядьків і тіток, висушених пекельною сільською роботою, а деяких – горілкою. Багато знайомих мотивів, породжених злиднями радянського життя, а потім пострадянського буття. Водночас, націлившись швиденько «ковтнути» перше невеличке оповідання «Сиродій», аби «пірнути» у світі письменниці, зрозумів, що так просто пробігтися сторінками книги не вдасться. Дівчинка (головний герой) розповідає, як вона чекає приїзду тата, який на заробітках. Вона страшенно любить його, прагне у всьому йому догодити. І ось нарешті той, кого так з нетерпінням чекали і дідусь, і бабуся, і мама, і сестри, нарешті дома. Але тато якимось на неї прискіпливо дивиться, зрештою одного дня на її невинну репліку він чомусь бурхливо реагує – кидає в неї тарілкою з борщем... Що за дурниця? Дочитуєш останні рядки цього твору, перечитуєш знову спочатку все, і враз розумієш, що тут на 5 сторінках – по-справжньому цілий роман про родинну трагедію, зраду жінки, яка у часи відсутності чоловіка завагітніла від іншого. Про це немає ніде ні слова! Однак про згадане натякують якісь красномовні деталі поведінки діда, матері. А дівчинка вірить, що вона така ж, як і її дві старші сестрички, і має такі ж права, як й вони. Право на любов, на тепло. Але зрештою опиняється в лікарні, а далі в інтернаті, думаючи, що вона покарана за брудне платтячко, незаплетені кіски... Ось такий ракурс, кут зору. Погляд очима щирої дівчинки на свою родину, тата, маму, діда і бабуся. Здавалося б, банальна історія! Але вона зачіпає за живе, вражає до болю, проймає душу! Дівчинка-розумничка не винна, що народилася і прийшла у світ, де їй не раді, де вона порушила спокій, мирне життя родини... Мабуть, талант письменника і у тому, щоб показати вічний сюжет зради ось з такого боку. «Во ім'я сина свого» – теж важко назвати оповіданням. Роман на 8 сторінках! Сюжет про те, як чоловік-трудолюбивець вбив свою дружину-п'яничку. Але...насправді батько взяв вину на себе за сина, якого допекла мати поведінка. Правда, прямо про це знову ж таки ніде не сказано. Але В. Мастерова хоче, щоб читач сам доміркував, як стався подібний моторошний інцидент у селі. Дуже поетично написане оповідання «Так плакало дерево» про те, як переселяли Сивки для облаштування військового полігону. Зворушливі й інші оповідання, повість «Мати».

...Сьогодні видавництва зацікавлені мати у творчому портфелі читабельний твір, бо коли книга продається, то й автору добре, і видавцям... Усе так просто! Однак...

Зрозуміло, є усталений космос літературного життя Чернігова: сів, написав, знайшов спонсора, видав, роздав знайомим, провів зустрічі у бібліотеці із колегами, бібліотекарями, студентами, отримав звання лауреата... На жаль, ними стали й пронирливі й не дуже графомани, які так почуваються, ніби вони стали класиками. Знову народжуються їхні розлогі тексти-«твори», в яких панує багатослів'я, кволо розгортається сюжет, діють схематичні герої. У таких авторів і думки не виникає щось нове запропонувати читачам... Бо ж пишуть прозаїчно і банально лише НОВУ книгу. Але старі схеми, «під Стельмаха», «під Тютюнника» і т. п. не треба ні читачам, ні видавництвам.

Сергій ПАВЛЕНКО